Додаток № 9 до Положення
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
Некрасівського НВК:
ДНЗ-ЗОШ І-ІІІ ступенів
Від 03.09.2026 р.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

за громадянською та історичною освітньою галуззю (історія)
5–9 класи закладів загальної середньої освіти

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Критерії визначають підходи до оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з історії (громадянська та історична освітня галузь) і є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 18 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у громадянській та історичній освітній галузі» (результати з кодом «ГІО»).

1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів громадянської та історичної галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Історія вивчається у 5–9 класах. Обов'язкові результати навчання визначено Державним стандартом окремо для адаптаційного циклу (5–6 класи, пропедевтичний/інтегрований курс) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи), тому критерії подано за циклами (розділи IV і V). Ці Критерії застосовуються до курсів «Історія України» та «Всесвітня історія».

РОЗДІЛ ІІ. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів громадянської та історичної галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 18):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 18)
1. Орієнтація в історичному часі	Орієнтується в історичному часі; розкриває тяглість і взаємозв'язки суспільного розвитку; виявляє й прогнозує історичні зміни (ГІО 1.1–1.3)
2. Орієнтація в історичному просторі	Орієнтується в соціально-історичному просторі; виявляє взаємодію природного і соціального середовищ; орієнтується у громадському просторі (ГІО 2.1–2.3)

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 18)
3. Робота з історичними джерелами	Добирає джерела історичної та суспільно значущої інформації; аналізує й синтезує її; визначає достовірність (ГІО 3.1–3.3)
4. Аналіз та інтерпретація	Систематизує й узагальнює історичну інформацію; добирає й оцінює аргументи; інтерпретує факти, явища й процеси, формулює судження та гіпотези (ГІО 4.1–4.3)
5. Особистість і гідність	Формує себе як особистість і частину соціуму; діє з урахуванням прав людини; поважає розмаїття, протидіє дискримінації (ГІО 5.1–5.3)
6. Демократія і громадянськість	Застосовує принципи демократії; бере участь у розв'язанні проблем спільнот; осмислює зв'язки минулого й сучасного (ГІО 6.1–6.3)

РОЗДІЛ ІІІ. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ (спільні для галузі)

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів галузі та конкретизуються за циклами в розділах IV і V. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі — педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього	виявляє вміння в окремих випадках

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок		діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки;	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні,	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
			проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	

РОЗДІЛ IV. КРИТЕРІЇ ЗА ПЕРШИМ (АДАПТАЦІЙНИМ) ЦИКЛОМ — 5–6 КЛАСИ

4.1. Критерії за групами результатів для учнів 5–6 класів (обов'язкові результати з кодами «6 ГІО …» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Орієнтація в історичному часі	За постійної допомоги орієнтується лише в окремих датах; послідовності подій не визначає; тяглості розвитку не бачить.	За зразком визначає послідовність історичних подій, співвідносить їх зі століттям; з допомогою помічає найпростіші зв'язки між подіями.	Самостійно орієнтується в історичному часі (дата, століття, період); встановлює послідовність і тяглість подій; з допомогою прогнозує можливі зміни.	Упевнено оперує історичним часом; обґрунтовує взаємозв'язки й тяглість суспільного розвитку; самостійно виявляє й пояснює історичні зміни.
2. Орієнтація в історичному просторі	За постійної допомоги знаходить окремі об'єкти на історичній карті; простору подій не усвідомлює.	За зразком показує на історичній карті основні місця подій; з допомогою пов'язує подію з місцем.	Самостійно орієнтується в історичному просторі за картою; виявляє взаємодію природного й соціального середовищ; орієнтується у громадському просторі.	Упевнено працює з історичною картою різних періодів; обґрунтовує вплив простору й середовища на історичні процеси; свідомо долучається до громадського простору.

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
3. Робота з історичними джерелами	За постійної допомоги розрізняє окремі історичні джерела; інформацію з них не аналізує.	За зразком добирає прості історичні джерела; з допомогою знаходить у них потрібну інформацію.	Самостійно добирає джерела історичної інформації; аналізує та синтезує їх зміст; з допомогою визначає достовірність.	Упевнено добирає різні історичні джерела; критично аналізує й зіставляє їх; самостійно визначає достовірність і виявляє упередженість.
4. Аналіз та інтерпретація	За постійної допомоги переказує окремі факти; узагальнити чи пояснити їх не може.	За зразком систематизує історичні факти; з допомогою наводить простий аргумент; переказує подію.	Самостійно систематизує й узагальнює історичну інформацію; добирає аргументи; інтерпретує факти й формулює судження.	Упевнено систематизує й узагальнює складну історичну інформацію; критично оцінює аргументи; самостійно інтерпретує явища й процеси, формулює обґрунтовані судження та гіпотези.
5. Особистість і гідність	За допомогою пояснює окремі норми співжиття; власної гідності й прав ще не усвідомлює повною мірою.	Пояснює базові права людини на історичних прикладах за зразком; виявляє повагу до інших.	Самостійно осмислює через історію гідність і права людини; поважає розмаїття, реагує на прояви несправедливості.	Через історичний матеріал усвідомлює власну гідність і гідність інших; діє з урахуванням прав людини; протидіє дискримінації.
6. Демократія і громадянськість	За спонукання долучається до обговорення суспільних питань; принципів демократії ще не тлумачить.	За зразком пояснює окремі принципи демократії на історичних прикладах; бере участь у житті класу.	Застосовує принципи демократії в житті класу; співвідносить історичні події із проблемами сучасних спільнот.	Осмислює зв'язки минулого й сучасного громадсько-політичного життя; застосовує демократичні принципи; долучається до розв'язання проблем спільнот.

РОЗДІЛ V. КРИТЕРІЇ ЗА ДРУГИМ ЦИКЛОМ (БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ) — 7–9 КЛАСИ

5.1. Критерії за групами результатів для учнів 7–9 класів (обов'язкові результати з кодами «9 ГІО …» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Орієнтація в історичному часі	За постійної допомоги орієнтується в окремих датах; періодизації й тяглості не встановлює.	За зразком співвідносить події з періодами; з допомогою встановлює послідовність і окремі зв'язки.	Самостійно орієнтується в історичному часі, застосовує періодизацію; розкриває взаємозв'язки й тяглість суспільного розвитку; прогнозує зміни.	Вільно оперує історичним часом і періодизацією; обґрунтовує закономірності й тяглість розвитку; самостійно виявляє, пояснює та прогнозує історичні зміни.
2. Орієнтація в історичному просторі	За постійної допомоги знаходить окремі об'єкти на карті; історичного простору не аналізує.	За зразком працює з історичною картою; з допомогою пов'язує простір із перебігом подій.	Самостійно орієнтується в соціально-історичному просторі; обґрунтовує взаємодію природного й соціального середовищ; діє у громадському просторі.	Вільно аналізує історичний простір за картами різних періодів; обґрунтовує вплив географічних і соціальних чинників на процеси; активно формує громадський простір.
3. Робота з історичними джерелами	За постійної допомоги розрізняє окремі джерела; достовірності не визначає.	За зразком добирає джерела; з опорою аналізує їх та знаходить інформацію.	Самостійно добирає й аналізує різні історичні джерела; синтезує інформацію; визначає її достовірність.	Критично добирає, зіставляє й інтерпретує різнотипні джерела; самостійно визначає достовірність, виявляє упередженість, маніпуляції та пропаганду.
4. Аналіз та інтерпретація	За постійної допомоги переказує факти; аргументувати й	За зразком систематизує інформацію; наводить окремі	Самостійно систематизує й узагальнює історичну	Вільно систематизує складну історичну

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	інтерпретувати не може.	аргументи; робить простий висновок.	інформацію; добирає й оцінює аргументи; інтерпретує факти, явища й процеси, формулює судження та гіпотези.	інформацію; критично оцінює аргументи різних позицій; самостійно вибудовує інтерпретації, обґрунтовує судження й перевіряє гіпотези.
5. Особистість і гідність	За допомогою осмислює окремі питання прав і гідності; власної позиції не формулює.	За зразком доводить значення прав людини на історичному матеріалі; поважає розмаїття.	Самостійно через історію обстоює гідність і права людини; протидіє проявам дискримінації та упереджень.	Через глибокий аналіз історії обстоює гідність і рівність; діє як відповідальний громадянин; протидіє дискримінації, насильству, маніпуляціям.
6. Демократія і громадянськість	За спонукання долучається до суспільних обговорень; демократичних принципів не тлумачить.	За зразком тлумачить окремі принципи демократії; бере участь у житті спільноти.	Застосовує принципи й механізми демократії; співвідносить історичний досвід із проблемами сучасних спільнот; долучається до їх розв'язання.	Осмислює зв'язки минулого й сучасного громадсько-політичного життя; критично аналізує суспільні процеси; діє як свідомий громадянин демократичного суспільства.

РОЗДІЛ VI. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ З ІСТОРІЇ

6.1. Оцінювання охоплює роботу з історичними джерелами й картами, аналіз та інтерпретацію історичних подій, усні й письмові історичні судження, дослідницькі й проєктні роботи. Види робіт і їх періодичність визначає вчитель відповідно до модельної програми й календарно-тематичного планування (наказ № 1427, розділ II).

6.2. Поточні оцінки не виставляються за кожне завдання чи на кожному уроці (наказ № 1427, розділ IV). Тематичне оцінювання для 5–9 класів не є обов'язковим (наказ № 1427, розділ V).

Оцінювання за групами результатів здійснюється лише за рішенням закладу освіти (Положення, п. 3.3.; протокол педагогічної ради від 31.08.2026 р.

6.3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до розділу 1.7 Положення (за рівнем підтримки, з адаптацією/модифікацією згідно з ІПР/ІНП).

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів [Назва закладу освіти] і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти разом з Положенням.

7.2. Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 1427 або за рішенням педагогічної ради.

Розробник:

Заступник директора з НВР _____ Юлія СЕРГІЄНКО

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради

Від 31.08.2026 № 1